

รายงานการเข้าร่วมโครงการเอพีโอ
21-IP-04-GE-CON-A: Digital Multicountry Conference on Organic Farming and Agroecology
ระหว่างวันที่ 7 ตุลาคม 2564
ณ Tokyo ประเทศ Japan

จัดทำโดย รองศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต อธิวัฒน์
ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเกษตรอินทรีย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.ธรรมศาสตร์
วันที่ 1 ธันวาคม 2564

ส่วนที่ 1 เนื้อหา/องค์ความรู้จากการเข้าร่วมโครงการ

1.1 ที่มาหรือวัตถุประสงค์ของโครงการโดยย่อ

เกษตรกรรมมีความสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหาร การจ้างงาน การจัดความยากจน การอนุรักษ์ทรัพยากร และความยั่งยืนของการดำรงชีวิตในชนบทและการใช้ที่ดิน อย่างไรก็ตาม จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อความเสื่อมโทรมของที่ดิน การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งจัดเป็นความท้าทายที่สำคัญของภาคเกษตรกรรม การทำการเกษตรให้เข้มข้นอย่างยั่งยืนควบคู่กับการรักษาระบบนิเวศเกษตร ที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ปัจจัยการผลิตภายในฟาร์ม และการพึ่งพาระบบนิเวศ จะส่งผลถึงการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืน

ระบบเกษตรเชิงนิเวศ (Agroecology) เป็นการนำหลักการทางนิเวศวิทยามาประยุกต์ใช้กับระบบการเกษตร โดยผสมผสานเชื่อมโยงด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ จริยธรรม และสังคม เกษตรอินทรีย์ถือเป็นตัวขับเคลื่อนหลักของแนวทางเกษตรศาสตร์เพื่อการเกษตรแบบยั่งยืน มุ่งสร้างความหลากหลายให้กับห่วงโซ่อาหาร ลดการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอก และการรักษาหรือปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและระบบนิเวศ ซึ่งทั้งเกษตรเชิงนิเวศและเกษตรอินทรีย์ เป็นระบบการผลิตที่ถูกปฏิเสธโดยระบบอุตสาหกรรม แต่ทั้ง 2 ระบบ เป็นระบบการผลิตที่ยังคงคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความท้าทายทางสังคมจนถึงปัจจุบัน องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO's Work on Agroecology, 2018) มองเห็นถึงระบบเกษตรเชิงนิเวศเป็นแนวทางของการบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้ง สหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (International Federation of Organic Agriculture Movements – IFOAM) ได้บ่งชี้ว่า เกษตรอินทรีย์เป็นส่วนหนึ่งของระบบเกษตรเชิงนิเวศ และในสหภาพยุโรป เกษตรกรอินทรีย์ส่วนใหญ่ ยึดปฏิบัติตามหลักการเกษตรเชิงนิเวศ

1.2 เนื้อหา/องค์ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมต่างๆ พร้อมแสดงความคิดเห็นหรือยกตัวอย่างประเด็นที่สามารถนำมาปรับใช้ในองค์กรหรือประเทศไทย (สามารถจำแนกตามหัวข้อและระบุชื่อวิทยากรบรรยาย) ได้แก่

- การบรรยาย
- Session 1: The Contribution of Organic Farming and Agroecology to Global Food System Transformation

Ms. Louise Lutikholt Executive Director IFOAM - Organics International, German

สหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (IFOAM) ได้ให้ความหมายของเกษตรอินทรีย์ หมายถึง การเกษตรที่ทำตามหลักการเกษตรอินทรีย์ที่นานาชาติยอมรับ 4 ประการ คือ หลักสุขภาพ หลักระบบนิเวศ หลักความเป็นธรรม และหลักความดูแลเอาใจใส่ เกษตรกรที่ทำตามหลักการนี้ถือว่าเป็นเกษตรกรเกษตรอินทรีย์ โดยไม่จำเป็นต้องมีการรับรองจากหน่วยตรวจรับรองบุคคลที่สามเท่านั้น หากผู้ผลิตต้องการแสดงถึงคุณภาพความเป็นอินทรีย์ให้กับผู้บริโภค สามารถขอการรับรองได้ทั้งในระบบการรับรองโดยบุคคลที่สาม และระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วมพีจีเอส ขึ้นอยู่กับช่องทางการตลาด

การลำดับเหตุการณ์การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ทั่วโลกช่วง 100 ปี ในช่วงแรกเริ่มต้นจากการสังเกตเห็นปัญหาเกี่ยวกับทิศทางของการเกษตรในตอนท้ายของศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งเล็งเห็นความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรง จึงเกิดการเชื่อมโยงระหว่างการใช้ชีวิต การอุปโภคบริโภค และการทำการเกษตรกับสุขภาพของมนุษย์และสุขภาพพืช เรียกช่วงนี้ว่า “Organic 1” และจากการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ภายใต้มาตรฐานและกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ โดยหน่วยตรวจรับรองบุคคลที่สาม ก่อให้เกิดการทำเกษตรอินทรีย์ใน 82 ประเทศ คิดเป็นมูลค่ากว่า 72 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตาม พบว่าการขับเคลื่อนและพัฒนาเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

เกิดความล้มเหลวอย่างสิ้นเชิงในการตอบสนองต่อหลักสุขภาพ ระบบนิเวศ และความเป็นธรรม ซึ่งเป็นปรัชญาพื้นฐานของเกษตรอินทรีย์ เนื่องจาก 1) การละเลยผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์วิถีพื้นบ้านที่ไม่ได้ขอการรับรองผลผลิตจากหน่วยตรวจรับรองบุคคลที่สาม ซึ่งเป็นเกษตรกรรายย่อย ชวนาชาไร่ และมักจะอยู่ในประเทศที่พัฒนาแล้วทางใต้ของโลก ซึ่งเป็นผู้มีความสำคัญในการผลิตอาหารเลี้ยงคนทั่วโลก และ 2) การจำกัดโอกาสของการพัฒนาเกษตรอินทรีย์อย่างยั่งยืน เนื่องจากไม่สอดคล้องกับระบบการตรวจรับรองบุคคลที่สาม ได้แก่ ระบบเกษตรเชิงนิเวศ การค้าที่เป็นธรรม ห่วงโซ่อุปทานใหม่ การขับเคลื่อนเกษตรกรรายย่อย ระบบเกษตรกรรมที่เกื้อหนุนโดยชุมชน (Community Supported Agriculture, CSA) เกษตรกรรมในเมือง และอื่น ๆ อีกมากมาย การขับเคลื่อนที่ผ่านมาแม้จะได้รับการยอมรับจากผู้ผลิตและผู้บริโภค แต่ในความเป็นจริงแล้วพื้นที่ที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ด้วยหน่วยตรวจรับรองบุคคลที่สามไม่ถึงร้อยละ 1 ของพื้นที่การเกษตรทั่วโลก เรียกช่วงนี้ว่า “Organic 2” การขับเคลื่อนในช่วงต่อไปมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการขยายฐานการผลิตและการบริโภค จึงเข้าสู่ช่วง “Organic 3” โดยมีเป้าหมายขยายระบบการทำเกษตรอย่างยั่งยืนที่แท้จริงและขยายด้านตลาดบนพื้นฐานและหลักการเกษตรอินทรีย์ที่มีการประยุกต์นวัตกรรม เพื่อนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดภายใต้ความโปร่งใส การทำงานร่วมกัน ระบบองค์รวม และการกำหนดราคาจากต้นทุนที่แท้จริง เริ่มต้นจากการลำดับความสำคัญและความท้าทายของสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศและการปรับตัวของสิ่งมีชีวิต การเข้าถึงเงินทุนและรายได้ที่พอเพียง สวัสดิภาพสัตว์ ความพร้อมของที่ดิน น้ำ เมล็ดพันธุ์ อาหารที่ดีต่อสุขภาพ รวมทั้งหลีกเลี่ยงการมีสารพิษตกค้างในอาหารและการทำฟาร์ม จึงมีความต้องการโมเดลหรือองค์ความรู้แบบองค์รวม เพื่อนำมาขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ใน Organic 3 ที่ให้ความสำคัญคือ ไม่ใช่เป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ แต่เป็นการสื่อความหมายของการทำเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากลที่ทั่วโลกยอมรับและมีการบังคับใช้กฎระเบียบต่างๆ ให้น้อยที่สุด เพื่อให้เกิดการปรับตัวและประยุกต์ได้จริงอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละท้องถิ่น

กลยุทธ์ของ Organic 3 ประกอบด้วย 6 หลัก ที่แสดงถึงความเป็นเกษตรอินทรีย์ที่เน้นความหลากหลายและไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ได้แก่ 1) การประยุกต์ใช้นวัตกรรมเพื่อดึงดูดเกษตรกรให้หันกลับมาทำเกษตรอินทรีย์และให้เกิดการยอมรับแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อผลิตผลผลิตที่ได้ปริมาณเพียงพอและมีคุณภาพดี 2) ปรับปรุงอย่างต่อเนื่องไปสู่การปฏิบัติที่ดีที่สุดในระดับท้องถิ่นและภูมิภาค 3) วิธีการตรวจรับรองที่หลากหลายที่แสดงให้เห็นความซื่อสัตย์และโปร่งใส นอกเหนือไปจากหน่วยตรวจรับรองบุคคลที่สาม ซึ่งจะสามารถขยายฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ได้อย่างยั่งยืน 4) การพัฒนาอย่างยั่งยืนในวงกว้างผ่านการขับเคลื่อนขององค์กรพันธมิตรที่มีวิธีการที่เกื้อกูลต่อการพัฒนาระบบอาหารและการทำฟาร์มอย่างยั่งยืนอย่างแท้จริง 5) เสริมสร้างพลังแบบองค์รวมตลอดห่วงโซ่อุปทานทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เพื่อให้เกิดการพึ่งพาซึ่งกันและกัน รวมทั้งเห็นประโยชน์ของการเป็นหุ้นส่วนที่แท้จริง และ 6) แสดงความโปร่งใสของต้นทุนที่แท้จริง ราคาที่เป็นธรรม และการแสดงฉลากที่ชัดเจนแก่ผู้บริโภค

พีจีเอส หมายถึง ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์โดยชุมชนตามหลักการและมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล ด้วยการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง และต่อเนื่องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของชุมชน ภายใต้การสร้างพื้นฐาน ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การเป็นเครือข่ายทางสังคม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในทางปฏิบัติการตรวจรับรองแบบมีส่วนร่วมเกิดมานานแล้วอย่างไม่เป็นทางการประมาณปี พ.ศ. 2513 (ค.ศ.1970) หรือประมาณ 40 ปีเศษ พีจีเอสมีจุดเริ่มต้นอย่างเป็นทางการจากที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ “The First International Workshop on Alternative Certification” เมื่อปี พ.ศ. 2547 (ค.ศ.2004) ที่เมือง Torres ประเทศบราซิล จัดโดย สมาพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (IFOAM) ร่วมกับ MAELA (The Latin American Agroecology Movement) ที่ประชุมมีมติให้มีการแต่งตั้งคณะทำงาน (task force) เพื่อจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและแนวทางปฏิบัติสำหรับพีจีเอส เพื่อให้เป็นทางเลือกหนึ่งของเกษตรกรในการทำเกษตรอินทรีย์และเน้นตลาดภายในท้องถิ่นและภายในประเทศ ซึ่งปรากฏในเอกสารที่ชื่อว่า “Shared Vision-Shared Ideals” พีจีเอสได้ถูกทดลองนำร่องใน 8 ประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ได้แก่ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย แอฟริกาตะวันออก นามิเบีย อินเดีย บราซิล อุรุกวัย และฝรั่งเศส และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา พีจีเอสได้มีการนำไปใช้ในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา บราซิล โบลิเวีย แอฟริกาใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย อุกันดา แทนซาเนีย หมู่เกาะแปซิฟิก มองโกเลีย ภูฏาน ฟิลิปปินส์ จีน เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา เวียดนาม และไทย

ปัจจุบันมีประเทศที่นำระบบพีจีเอสไปใช้รับรองเกษตรอินทรีย์กว่า 72 ประเทศ โดยแบ่งเป็นประเทศที่ใช้พีจีเอสทั้งหมด/บางส่วนของประเทศ จำนวน 39 ประเทศ และอีก 33 ประเทศ อยู่ในระหว่างการพัฒนาแบบพีจีเอส โดยทั่วโลกมีพื้นที่เกษตรอินทรีย์เข้าร่วมกระบวนการพีจีเอสมากกว่า 46,000 ฟาร์ม มีผู้ผลิตและผู้แปรรูปที่เกี่ยวข้องกับพีจีเอสจำนวน 109,317 ราย แต่มีเพียง 46,945 รายเท่านั้นที่ได้การรับรองด้วยพีจีเอส (PGS-certified) และกำลังเพิ่มขึ้น

เรื่อยๆ เพราะพีจีเอสทำให้เกิดการขยายตัวการทำเกษตรอินทรีย์ในชนบทและมีช่องทางตลาดให้เกษตรกรขายตรงมากขึ้น เช่น ตลาดนัดสีเขียวในพื้นที่ ระบบสมาชิกล่วงหน้า (Community Supported Agriculture, CSA) และระบบเครือข่ายดิจิทัล เป็นต้น พีจีเอสจึงจัดเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชนบท ทำให้ผู้บริโภคภายในประเทศเข้าถึงอาหารอินทรีย์ในราคาที่ซื้อหาได้ รวมทั้งเป็นการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสรรพล้างให้มีใช้ชั่วคราว พีจีเอสเป็นระบบที่แตกต่างจากระบบการรับรองโดยบุคคลที่สาม หรือหน่วยตรวจรับรองที่คุ้นเคยกันมานาน โดยกระตุ้นให้ผู้ผลิตเกิดการพัฒนาการผลิตเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเกิดเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค มีผลทำให้เกิดการวางแผนการผลิตตามตลาดต้องการ เมื่อเกษตรกรรายย่อยได้รับการรับรองผลสุดท้ายทำให้มีการทำเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งต่อรายได้ของเกษตรกร ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภค และเกิดสังคมเข้มแข็งในที่สุด

- Session 2: Organic and Agroecology Approaches for Agribusiness and Food Security
Mr. Victoriano Ihong Tagupa Executive Director League of Organic Agriculture Municipalities, Cities and Provinces in the Philippines (LOAMC-PH), Philippines

แนวทางเกษตรอินทรีย์ ธุรกิจทางการเกษตรและความมั่นคงด้านอาหาร

เกษตรกรรม/ระบบอาหารทั่วไป

1. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและก๊าซเรือนกระจก
2. การตัดไม้ทำลายป่า
3. การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศ
4. การผูกขาดความรู้
5. Fix Technology
6. วัฒนธรรมล่มสลาย
7. ห่วงโซ่อุปทาน
8. การฟื้นคืนชีพของศัตรูพืช อันเป็นผลจากการใช้สารกำจัดศัตรูพืช

ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการใช้สารกำจัดศัตรูพืชไม่สามารถกำจัดศัตรูพืชในพื้นที่ที่ออกได้ทั้งหมดทุกชนิดอีกทั้งยังทำให้ศัตรูพืชที่รอดชีวิตต้องยามเมื่อศัตรูพืชที่เหลือขาดผู้ล่าทำให้ศัตรูพืชเหล่านั้นทวีคูณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

9. อาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ

ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลเสียต่อระบบนิเวศในธรรมชาติ และสุขภาพของมนุษย์ อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดการระบาดของโรคอ้วน โรคหัวใจ โรคหลอดเลือด และโรคมะเร็ง

ผลของการบริโภคอาหารออร์แกนิก บทสรุปปี 2564

- ลักษณะเฉพาะทางสังคมและประชากร พบว่ามีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีการออกกำลังกายมากขึ้น รับประทานอาหารได้ต่ำ
- มีรูปแบบการรับประทานอาหารที่ดีต่อสุขภาพมากขึ้น โดยใช้อาหารจากพืชเป็นหลัก มีคำแนะนำทางด้านอาหารและโภชนาการที่เหมาะสมยิ่งขึ้น
- ประชากรมีน้ำหนักเกินและเป็นโรคอ้วนน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ลดโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ โรคหลอดเลือด โรคเบาหวาน และโรคมะเร็ง
- ประชากรรับประทานอาหารเช้าที่ปนเปื้อนจากสารกำจัดศัตรูพืชน้อยลงและมีปริมาณสารกำจัดศัตรูพืชตกค้างในปัสสาวะน้อยลงอย่างมาก
- อีกทั้งยังลดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ที่ดิน พลังงาน และการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

กรอบการพัฒนา (1): 7 มิติของเกษตรกรรมที่ยั่งยืนในการพัฒนาชุมชน

1. เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ
3. มีสังคมที่ยุติธรรมและเท่าเทียมกัน
4. มีความเหมาะสมทางวัฒนธรรม
5. มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม
6. วิทยาศาสตร์แบบองค์รวม
7. มีการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มรูปแบบของมนุษย์

กรอบการพัฒนา (2): ฐานสินทรัพย์เกษตรกรรมยั่งยืนในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

1. ทรัพย์สินทางนิเวศวิทยา
2. ทรัพย์สินทางเศรษฐกิจ
3. ทรัพย์สินทางสังคม
4. ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม
5. ทรัพย์สินทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
6. ทรัพย์สินทางจิตวิญญาณ
7. ทรัพย์สินเพื่อการพัฒนาคนมนุษย์

รูปแบบของการลงทุน

1. การลงทุนเชิงนิเวศ
2. การลงทุนทางเศรษฐกิจ
3. การลงทุนเพื่อสังคม
4. การลงทุนทางวัฒนธรรม
5. การลงทุนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
6. การลงทุนทางจิตวิญญาณ
7. การลงทุนเพื่อการพัฒนาคนมนุษย์

กรอบการพัฒนาและหลักการขั้นพื้นฐานของรัฐบาลท้องถิ่น ประเทศฟิลิปปินส์ ในการส่งเสริมผู้ผลิตสินค้าอินทรีย์

1. การส่งเสริมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ
2. การควบคุมเมล็ดพันธุ์
3. การเข้าถึงที่ดิน
4. นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์
5. การเติบโตแบบมีส่วนร่วม
6. ความรับผิดชอบต่อชุมชน
7. การบริการชุมชน
8. การเพิ่มขีดความสามารถและการมีส่วนร่วมในการกำกับดูแล
9. ความโปร่งใสและความซื่อสัตย์
10. ความเสมอภาคทางสังคม
11. แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด
12. การสนับสนุนการลงทุน

การนำเสนอกรณีเกี่ยวกับนโยบายเกษตรอินทรีย์ในท้องถิ่น ประเทศฟิลิปปินส์ และผลกระทบทางสังคม

CASE 1: Municipal Government of Dumingag, Zamboanga del Sur Province

CASE 2: Municipal Government of Kauswagan, Lanao del Norte Province

CASE 3: Municipal Government of Sibagat, Agusan del Sur Province
กรณีนี้ที่ 1 เทศบาล Dumingag ยึดหลักความยั่งยืนตามแผนแม่บทเกษตรอินทรีย์ GAP-SOAMP

- ความยากจนลดลงอย่างมากกว่า 90%
- ปรับปรุงความปลอดภัยของสินค้าอินทรีย์
- จัดตั้งตลาดสินค้าอินทรีย์ท้องถิ่น
- การเสริมสร้างและฟื้นฟูเกษตรอินทรีย์ที่เข้มแข็งและองค์กรธุรกิจเกษตรกร
- การฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น
- การจัดตั้งสถาบัน Dumingag (Dumingag Institute of Sustainable Organic Agriculture) เพื่อการศึกษาต่อเนื่องของเกษตรกร ผู้นำทางการเมืองรุ่นเยาว์ นักศึกษา/สถาบันการศึกษา
- กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของปัจจัยการผลิตอินทรีย์ (เมล็ดพืช ปุ๋ย) ในระหว่างการขยาย/เปลี่ยนไปสู่เกษตรอินทรีย์
- การเพาะพันธุ์ข้าวที่นำโดยเกษตรกรและการจัดการเมล็ดพันธุ์ข้าว
- ร้านอาหารออร์แกนิกในท้องถิ่น

ผลกระทบที่สำคัญของ Dumingag Organic Policy

- ได้รับรางวัล Dumingag Gold One World เป็นแรงบันดาลใจให้เกิด LOAM (League of Organic Municipalities in the Philippines (LOAM-PH) ON 2012
- LOAMCP-PH ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ แต่เป็นหน่วยงานกำกับดูแลท้องถิ่นโดยตรง
- ในเชิงองค์กร LOAMCP-PH เป็นองค์กร Convergence หรือ Hybrid ของรัฐบาล และ CSO/NGO ซึ่งในปัจจุบันมีสมาชิกมากกว่า 200 แห่งกระจายอยู่ในฟิลิปปินส์

กรณีนี้ที่ 2 Kauswagan municipality, Lanao del Norte

- ผู้ชนะเหรียญทอง Peace Price with entry of “From Arms to Farms”
- ได้รับรางวัล World Future Policy Award in Agroecology in FAO, Rome
- ได้รับรางวัลเหรียญทอง Sikkim State of India ด้วยออร์แกนิกที่ผ่านการรับรองกว่า 60,000 รายการ
- มีการใช้หลักการพื้นฐาน LOAMCP-PH เป็นแนวทางปฏิบัติในฟาร์ม

กรณีนี้ที่ 3 Sibagat, Agusan del Sur Province

1. พัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตรและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
2. การพัฒนาผู้ผลิตสินค้าออร์แกนิกและการเผยแพร่สู่สังคม
3. การฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ
4. Man Power และ Registry System
5. พันธมิตรทางสังคมและระบบเครือข่าย
 - 5.1. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันและการจัดการการพัฒนาองค์กร
 - 5.2. สำนักงานบริหาร
 - 5.3. สมาคมเกษตรกรและสหกรณ์
 - 5.4. ศูนย์ฝึกอบรม
 - 5.5. การศึกษา ทักษะ และความสามารถของเกษตรกร
 - 5.6. บุคคลต้นแบบผู้ให้ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์
6. การวิจัยและพัฒนาสภาพภูมิอากาศอัจฉริยะ
 - 6.1. การพัฒนาพืชผล
 - 6.2. การพัฒนาประมงน้ำจืด
 - 6.3. การพัฒนาปศุสัตว์
 - 6.4. ด้านการวิจัยและส่งเสริมการศึกษา
 - 6.5. การพัฒนาและอนุรักษ์พันธุ์พืช และสัตว์

- 6.6. การเพาะพันธุ์และปรับปรุงพืชผล
- 6.7. การปรับปรุงพันธุ์สัตว์
- 6.8. การปรับปรุงพันธุ์และปรับปรุงประมงน้ำจืด
- 7. เป็นศูนย์กลางเกษตรอินทรีย์และการเชื่อมโยงตลาด

■ Session 3: Innovations in Asia: Making Organic Agriculture More Sustainable

Dr. Shaikh Tanveer Hossain

นวัตกรรมในเอเชียทำให้เกษตรอินทรีย์ยั่งยืนมากยิ่งขึ้น
ปัจจัยที่มีผลต่อการเติบโตของผลผลิตทางการเกษตร

1. นวัตกรรม (เทคโนโลยีและความรู้ใหม่)

- การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา
- นวัตกรรมทางธุรกิจและการจัดการทางการเกษตร

2. ทุนมนุษย์

- การศึกษา การฝึกอบรม
- การเปลี่ยนแปลงทางประชากร
- ปัจจัยทางสังคม

3. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

- การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ
- การเปลี่ยนแปลงของดินและน้ำ
- ศัตรูพืช โรค วัชพืช

4. โครงสร้างพื้นฐานสาธารณะ

- การขนส่ง
- ด้านไอทีและการสื่อสาร

5. ตลาด

- การแข่งขัน
- การเข้าถึงตลาด

6. การเงิน

- การเข้าถึงทรัพยากรทางการเงิน

นวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ ได้แก่

- นวัตกรรมทางสังคม:

1. โมเดลฟาร์มใหม่ (เกษตรสนับสนุนชุมชน)
2. โมเดลการตลาดใหม่ (farmers markets, Teikei, box schemes, online)
3. โมเดลความรู้ใหม่ (การวิจัยที่นำโดยเกษตรกร การทดลองในฟาร์ม)

- นวัตกรรมเชิงนิเวศและความรู้ดั้งเดิม

ความอุดมสมบูรณ์ของดิน การไถพรวน เทคนิคการสร้างระบบหมุนเวียน (สารอาหาร อินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก การใช้น้ำ) การปลูกพืชหมุนเวียน การปลูกพืชแบบผสมผสาน ระบบวนเกษตร ปุ๋ยชีวภาพและสารกำจัดศัตรูพืชทางชีวภาพ การดูแลสุขภาพปศุสัตว์เชิงป้องกัน

- นวัตกรรมทางเทคโนโลยี

การเกษตรที่แม่นยำและระบบดิจิทัล การควบคุมทางชีวภาพ เทคโนโลยีการให้น้ำที่แม่นยำ และเทคโนโลยี QR

- นวัตกรรมการสร้างความรู้ความไว้วางใจให้แก่ผู้บริโภคด้วยระบบการตรวจสอบย้อนกลับ QR Code

- Session 4: Organic Agriculture Experience in Mongolia. Support of APO
Ms. Batbileg Tsagaan Deputy Director, Mongolian Productivity Organization, and
Liaison Officer for Mongolia

การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ในประเทศมองโกเลีย

มองโกเลียได้มีการสนับสนุนให้มีการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS โดยมี APO, MPO และ MOFALI เป็นองค์กรในการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์

APO ดำเนินโครงการรองรับการสร้างความสามารถในการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ ดังนี้

ในปี 2016 ได้กำหนด"หลักเกณฑ์สำหรับการผลิต การแปรรูป การปิดฉลาก และการตลาดของสินค้าออร์แกนิก" และได้รับการอนุมัติให้เป็นมาตรฐานระดับประเทศ

ในปีพ.ศ. 2560 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอาหาร การเกษตร และอุตสาหกรรม ได้ประกาศใช้ระเบียบข้อบังคับด้านการบริหารดังต่อไปนี้

- ระเบียบเกษตรอินทรีย์ การผลิตอาหารอินทรีย์ และรายการสารที่อนุญาตให้ใช้
- การออกแบบตราประทับและเครื่องหมายฉลากอินทรีย์และขั้นตอนการติดฉลากผลิตภัณฑ์อินทรีย์
- วิธีการกำหนดเปอร์เซ็นต์ของสารอินทรีย์ในวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์อาหาร
- แนะนำระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วมในการผลิตสินค้าออร์แกนิก

ดังนั้นการจัดการสภาพแวดล้อมกฎระเบียบและข้อบังคับสำหรับการผลิตสินค้าอินทรีย์ในมองโกเลียจึงถือได้ว่าเกือบจะสมบูรณ์แล้ว อย่างไรก็ตาม เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และเทคนิคในการผลิตที่เป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์

ข้อจำกัดดังกล่าว APO จึงได้จัดหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรและผู้เข้าร่วมงานได้ทำความเข้าใจในการผลิตสินค้าอินทรีย์และปรับปรุงคุณภาพผลผลิตเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์อย่างยั่งยืน เช่น การจัดงานประชุมแห่งชาติ ในการรับรองเกษตรอินทรีย์ การจัดหลักสูตรอบรมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และธุรกิจเกษตรอินทรีย์ โดยมีผู้เชี่ยวชาญแต่ละศาสตร์ในการให้ความรู้

- การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (Group Discussion)

Moderator: Dr. Shaikh Tanveer Hossain Panelists: Ms. Louise Luttikholt Dr. Victoriano lhong Tagupa

ปัจจุบันเกษตรอินทรีย์มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ด้วยการตระหนักรู้ของผู้บริโภคและผู้ผลิต ต่อวิกฤติโลกที่ต้องรับมือกับโรคระบาด ความหลากหลายทางชีวภาพ ความมั่นคงทางอาหาร ห่วงโซ่การผลิตและการบริโภคสั้น อาหารสุขภาพ ปราศจากสารเคมีสารพิษ สวัสดิภาพสัตว์ ความเสมอภาคทางสังคม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมโดยรวมของประชากร ในขณะที่อัตราการบริโภคเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ด้านการผลิตยังเป็นไปอย่างช้าๆ ทำอย่างไรให้เกษตรอินทรีย์สามารถผลิตอาหารที่ดี เพียงพอ ปลอดภัย และราคาไม่แพง ประชาชนจำนวนมากทั่วโลกสามารถเข้าถึงอาหารอินทรีย์ได้ โดยเฉพาะช่วงหลังโควิด-19 ซึ่งรูปแบบการพัฒนาเกษตรอินทรีย์มีความหลากหลายด้วยพลังขับเคลื่อน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้บริโภคมีความตื่นตัวเรื่องสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม มีความต้องการอาหารอินทรีย์ 2) ด้านผู้ผลิตโดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อยที่มีจิตวิญญาณ เห็นคุณค่าของระบบเกษตรอินทรีย์ที่ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ ทำให้ลดต้นทุน ก่อให้เกิดรายได้ที่มั่นคง คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นดีต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และระบบเศรษฐกิจพอเพียง 3) จากการขับเคลื่อนของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรต่างๆ สนับสนุนการปรับเปลี่ยนสู่การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางอาหาร และพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นต้น โดยการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาเกษตรอินทรีย์นั้น จึงเป็นความท้าทายหน่วยงานภาครัฐ ที่จะต้องให้เกิดการบูรณาการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ตลอดห่วงโซ่การผลิต การแปรรูป การรับประกันคุณภาพอินทรีย์ จนถึงการตลาดสู่ผู้บริโภค ทั้งในประเทศและส่งออกให้เป็นที่ยอมรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่กำกับดูแลเรื่องมาตรฐานและระบบรับรอง พัฒนาสื่อสำหรับใช้เผยแพร่องค์ความรู้การปฏิบัติที่ดีในกระบวนการผลิตพืชและปศุสัตว์อินทรีย์ และพัฒนาแอปพลิเคชันการตรวจสอบย้อนกลับกระบวนการผลิตเกษตรอินทรีย์ ที่ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบกระบวนการผลิตด้วย QR code รวมทั้งการออกกฎหมายด้านความปลอดภัยทางชีวภาพคุ้มครองผู้บริโภค ตลอดจนการพัฒนาตลาดชุมชนหรือตลาดสีเขียวสำหรับกระจายสินค้าเกษตรอินทรีย์สู่ผู้บริโภคอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับและการขยายผลจากการเข้าร่วมโครงการ

โปรดระบุประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ โดยแบ่งเป็น

- ประโยชน์ต่อตนเอง
ได้รับองค์ความรู้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ
- ประโยชน์ต่อหน่วยงานต้นสังกัด
ได้รับงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์และการเกษตรพื้นที่สูง โครงการ หมู่บ้านนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์จังหวัดอ่างทอง จากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม
- ประโยชน์ต่อสายงานหรือวงการวิชาชีพในหัวข้อนั้นๆ
องค์ความรู้ที่ได้รับสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ และสามารถนำไปสอนนักศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเกษตรอินทรีย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กิจกรรมการขยายผลที่ได้ดำเนินการภายในระยะเวลา 60 วันนับจากวันสุดท้ายของโครงการ
ถ่ายทอดองค์ความรู้การประยุกต์ใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายฟางข้าวเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีและลดการเผา

ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าว จังหวัดบุรีรัมย์ อำนาจเจริญ ร้อยเอ็ด นครราชสีมา ขอนแก่น และอุดรธานี รวม 7 พื้นที่เป้าหมาย ได้แก่

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย
1	บุรีรัมย์	กลุ่มทำนา ต.วังเหนือ 37 หมู่ 2 ต.วังเหนือ อ.บ้านด่าน จ.บุรีรัมย์
2	บุรีรัมย์	กลุ่มทำนาอินทรีย์ 97 หมู่ 1 ต.เจริญสุข อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.บุรีรัมย์
3	อำนาจเจริญ	วิสาหกิจชุมชนพัฒนาเกษตรยั่งยืน 105 หมู่ 6 ต.คำพระ อ.หัวตะพาน จ.อำนาจเจริญ
4	นครราชสีมา	กลุ่มเกษตรกรทำนาบ้านโนนสำราญ 55 หมู่ 11 ต.โนนสำราญ อ.แก้งสนามนาง จ.นครราชสีมา
5	ขอนแก่น	กลุ่มทำนาแปลงใหญ่ 278 หมู่ 1 ต.โพนนาเพียง อ. แวงใหญ่ จ.ขอนแก่น
6	ร้อยเอ็ด	กลุ่มทำนาบ้านฝาง 7 หมู่ 15 ต.บ้านฝาง อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด
7	อุดรธานี	กลุ่มทำนา ต.วังทอง 26 หมู่ 6 ต.วังทอง อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี

การจัดทำรายงานภายหลังการเข้าร่วมโครงการเอทีไอ (ฉบับปรับปรุง ต.ศ. 2562)
ส่วนความร่วมมือระหว่างประเทศ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ

- กิจกรรมการขยายผลที่จะดำเนินการภายใน 6 เดือนหลังเข้าร่วมโครงการ ถ่ายทอดองค์ความรู้การประยุกต์ใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายฟางข้าวเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีและลดการเผาไหม้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าว จังหวัดชลบุรี นครนายก และกาญจนบุรี รวม 3 พื้นที่เป้าหมาย ได้แก่

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย
1	นครนายก	วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้ทำนาบ้านโพธิ์งาม 34 หมู่ 10 ต.สาริกา อ.เมือง จ. นครนายก
2	กาญจนบุรี	วิสาหกิจชุมชนสมุนไพร่บ้านบึง 80/6 หมู่ 9 ต.พระแท่น อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี
3	ชลบุรี	กลุ่มปลูกอ้อยแปลงใหญ่ 21/3 หมู่ 3 ต.หนองอิรุณ อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี

ส่วนที่ 3 เอกสารแนบ

- รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการและประเทศที่เข้าร่วมโครงการ
- กำหนดการฉบับล่าสุด (Program)
- เอกสารประกอบการประชุม/สัมมนา (Training Materials)
- รายงานก่อนการเดินทางที่ท่านดำเนินการ (Country Paper-Thailand)
- เอกสารนำเสนอผลงานหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (Group Presentation)